

مشارکت سیاسی، قومیت و فضای رسانه‌ای: نگاهی به مشارکت آنلاین و آفلاین در استان فارس

علی عربی*^{id}، علیرضا حدادی**، فرشاد کرمی***

* استادیار، جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. (نویسنده‌ی مسئول)

ایمیل: a.arabi@scu.ac.ir

ارکید: ۰۰۰۰۰۰۰۳-۲۶۴۹-۸۹۱۱

آدرس پستی: ایران، خوزستان، اهواز، گلستان، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی،

۶۱۳۵۷۸۳۱۵۱

** دانشجوی دکتری گروه جامعه‌شناسی، دانشکده ی علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

*** دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی شیراز، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

اطلاعات مقاله	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۴	انتخابات
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۲۸	قومیت
انتشار آنلاین از تاریخ خرداد ۱۴۰۲	شبکه‌های اجتماعی
	مشارکت سیاسی آنلاین
	مشارکت سیاسی آفلاین

اطلاعات تکمیلی:

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.

تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می‌کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده (ها) هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

عربی، علی؛ حدادی، علیرضا؛ کرمی، فرشاد (۱۴۰۲). مشارکت سیاسی، قومیت و فضای رسانه‌ای: نگاهی به مشارکت آنلاین و آفلاین در استان فارس. فصلنامه علمی-پژوهشی توسعه اجتماعی، (۳) ۱۷، ۲۰۳-۲۲۶.

10.22055/qjsd.2023.18276

20.1001.1.25383205.1402.17.3.7.0

چکیده گسترده

معرفی

مشارکت در انتخابات به‌عنوان یکی از ارکان اصلی مردم‌سالاری، سرمایه اجتماعی دولت‌ها را افزایش داده و بنیان‌های قانون‌مداری در جامعه را استوار می‌سازد. انواع مشارکت سیاسی برخاسته از شرایط اجتماعی و فرهنگی‌ای است که افراد در آن زیست می‌کنند و از این رو قومیت را باید به‌عنوان یک متغیر فرهنگی مؤثر بر کنش‌گری‌های افراد جامعه، از جمله مشارکت انتخاباتی لحاظ نمود. همچنین لازم به ذکر است که تجربه دهه‌های اخیر بیانگر این واقعیت بوده‌اند که تحولات قومی در قالب مبارزات انتخاباتی در استان فارس، همواره به‌عنوان مسیری برای دستیابی به قدرت سیاسی جهت محقق شدن مطالبات قومیتی نمودی برجسته داشته است. در چنین زمینه‌ای، «مشارکت مبتنی بر قوم‌گرایی» و «سهم‌خواهی» دو وجه شرکت اعضای این جوامع در مبارزات انتخاباتی است. از این رو توجه به چنین وجوهی در جامعه رسانه‌ای امروز که در آن رسانه و کنشگری سیاسی آنلاین به‌عنوان یک عامل مؤثر بر رفتار انتخاباتی مورد پذیرش تمامی رویکردهای تحلیلی و نظری است، به‌عنوان یک مسئله تحقیق از جایگاه ویژه‌ای برخوردار می‌شود و نتایج این تحقیق می‌تواند چالش‌ها و فرصت‌های چنین پدیده‌ای را در راستای اهداف متعالی انتخابات به‌عنوان مسیر قانونی دستیابی به قدرت سیاسی برجسته نماید.

متدولوژی:

مقاله حاضر حاصل پژوهشی با روش پیمایش اجتماعی است که با استفاده از پرسش‌نامه به‌عنوان ابزار جمع‌آوری اطلاعات صورت پذیرفته است. جهت دستیابی به اهداف تحقیق جامعه آماری مبتنی بر قومیت از ۳ شهر مختلف استان فارس

شیراز، نورآباد و فیروزآباد (به ترتیب نماینده اقوام فارس، لر و ترک) می‌باشند، به شیوه تصادفی انتخاب شدند. لازم به ذکر است در تحقیق حاضر مشارکت سیاسی آنلاین مبتنی بر تعریف یانگ و دیهارت (۲۰۱۶)، با استفاده از ۱۹ گویه در قالب طیف لیکرت، مشارکت سیاسی آفلاین مبتنی بر تعریف پیام (۱۳۹۶)، با ۲۲ گویه در طیف لیکرت و در نهایت مصرف رسانه‌ای با طیف محقق‌ساخته در سه بُعد رسانه‌های داخلی (۷ گویه)، رسانه‌های خارجی (۵ گویه) و شبکه‌های اجتماعی (۹ گویه) مورد سنجش قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها:

یافته‌ها حاکی از آن بود که در هر دو نوع کنشگری سیاسی آفلاین و آنلاین به شکل معناداری در مردان بیش از زنان؛ و به لحاظ قومیت به ترتیب لرها، بیش از ترک‌ها و ایشان بیش از فارس‌ها بوده است. از نظر وضعیت شغلی، شاغلین دولتی و دانشجویان بیش از سایر گروه‌های شغلی در عرصه کنشگری سیاسی حضور فعال داشته‌اند. نکته قابل تأمل آنکه با افزایش تحصیلات کنشگری در هر دو حوزه آفلاین و آنلاین در جامعه مورد مطالعه افزایش داشته است. نتایج آزمون پیرسون نیز حاکی از وجود رابطه مثبت معنادار بین مصرف رسانه‌ای (داخلی، خارجی و شبکه‌های اجتماعی) با مشارکت سیاسی به شکل آفلاین و آنلاین می‌باشد. لازم به ذکر است حضور فعال در شبکه‌های اجتماعی بیشترین تأثیر را بر کنشگری سیاسی آفلاین و آنلاین افراد داشته است.

نتیجه:

در جوامعی با بافت قومیتی (در حال گذار از انسجام مکانیکی به ارگانیکی)، الگوی رأی‌دهی مبتنی بر هویت قومی قابل تبیین است که در تقابل با مفهوم شهروندی قرار می‌گیرد. امتداد چنین نگرشی به سطح کلان جامعه، همسو با مطالعات بین‌المللی همچون باسینی و همکاران (۲۰۲۱)، گویانز و همکاران (۲۰۲۱)، کیم و چن (۲۰۱۶)، و پترسون (۲۰۲۱)، بر این مهم تأکید می‌کند که سوء استفاده ابزاری

از هویت قومی در انتخابات به مثابه مشارکت سیاسی، را باید تهدیدی برای دموکراسی لحاظ کرد. در تأیید این نتیجه‌گیری می‌توان به یافته‌های چن (۲۰۲۰)، اشاره نمود که قدرت کنشگران در فیلتر هدفمند دیدگاه‌های متفاوت و مخالف را در فضای آنلاین، به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی، را به‌عنوان خطری جدی در جهان معاصر برای دموکراسی برجسته می‌نماید.

منابع:

- Abdullah, A. M. (2008). "Siri in theories of voting behavior", Journal of Islamic Revolution Approach, third year, number 8, pp. 87-104. (Persian).
- Abdullah, A. M. (2016). "The effect of religious components on voting behavior and political participation in the Islamic Republic", Political Science, 20(No. 77 - Spring 96), 31-54. (Persian).
- Abdullahi Nejad, A.; Sadeghi, J.; Ghaseminejad, A. (2015). "Social media and political participation in elections (the relationship between the use of Facebook", Telegram and Instagram and the political participation of students in the 7th March 2014 elections), New Media Studies, 2(5), 34-75. (Persian).
- Akbari, H.; Fakhari, R. (2016). "The role of ethnicity in the electoral behavior of multi-ethnic communities (case study: Bojnord city)", Applied Sociology, 28(2), 71-90. (Persian).
- Anbari, M.; Qolizadeh Mirzaei, H. (2016). "The study of the relationship between local identitarianism and electoral actions: the investigation of the Islamic Council elections in Lorestan", local development (rural-urban), period 9, No. 2, serial number 17, pp. 261-282. (Persian).
- Ayoubi, H. (1998). Electoral behavior (models and theories). In the collection of articles on electoral participation, political participation, Tehran: Safir Publications. (Persian).
- Ayouzi, Mohammad Rahim. (2009). "The influence of media on electoral behavior", Communication Research, 16(57), 157-174. (Persian).
- Baby, E. (2011). Research methods in social sciences, first volume, translated by Reza Fazel, Tehran: Samit Publications. (Persian).
- Baccini, L., Brodeur, A., Nossek, S., & Shor, E. (2021). "Terrorism and Voting Behavior: Evidence from the United States", Research & Politics, 8(1), 2053168020987333.
- Bastani, S.; Azam Azadeh, M.; Soltani, F. (2009). "Social networks and voting behavior of young people in Mashhad", Iranian Journal of Sociology, 10(3), 3-26. (Persian).
- Blakey, N. (2011). Social research design, Hassan Chavoshian (translator), Tehran: Ney Publishing. (Persian).
- Chalabi, M. (2015). Sociology of order: description and theoretical analysis of social order, Tehran: Nei Publishing House. (Persian).

- Chan, N. K. (2020). Political Inequality in the Digital World: The Puzzle of Asian American Political Participation Online. *Political Research Quarterly*, 1065912920945391.
- Endres, K. (2020). "Targeted issue messages and voting behavior", *American Politics Research*, 48(2), 317-328.
- Farhadi, M; Kazemi, A. (2012). "Economic-social development, ethnicity and political participation", *Social Studies and Research in Iran*, 2(4), 571-597. (Persian).
- Farmer, Z. S.; Rabbani Khorasgani, A.; Yazdakhati, B. (2013). "The role of national media in the electoral behavior of Isfahan citizens", *Communication Research*, 21(79), 9-31. (Persian).
- Galandini, S., & Fieldhouse, E. (2019). "Discussants that mobilise: Ethnicity political discussion networks and voter turnout in Britain", *Electoral Studies*, 57, 163-173.
- Garzia, D., Ferreira da Silva, F., & De Angelis, A. (2020). "Image that matters: News media consumption and party leader effects on voting behavior", *The International Journal of Press/Politics*, 25(2), 238-259.
- Gil de Zúñiga, H., Molyneux, L., & Zheng, P. (2014). "Social media, political expression, and political participation: Panel analysis of lagged and concurrent relationships", *Journal of Communication*, 64(4), 612-634.
- Goyanes, M., Borah, P., & de Zúñiga, H. G. (2021). "Social media filtering and democracy: Effects of social media news use and uncivil political discussions on social media unfriending", *Computers in Human Behavior*, 120, 106759.
- Gulab Chi, M. (2004). "The role of factional ideas in electoral behavior", *Political-Economic Information*, No. 215 and 216, 148-160. (Persian).
- Hosseini, S. S.; Bahrami Laigh, L.; Qeshmi, S. H. (2016). "The relationship between the economic development of the provinces and the electoral behavior of the people in the tenth period of the Islamic Council elections", *Journal of Political Science*, 12(3), 107-126. (Persian).
- Imam Jumazadeh, S. J.; Rahber Ghazi, M. R., Barzegar Ghazi, K.; Sadeghi Naghd Ali, Z. (2012). "Investigating the relationship between religiosity and electoral behavior (case study of Tabriz University students)", *Bi-Quarterly Journal of Soft Power Studies*, 3(8), 27-44. (Persian).
- Karimi Meleh, A. and Tabarsouteh, M. S. (2018). "Political Sociology of Electoral Behavior of Kurdistan Province (1st to 12th Presidential Election Period)", *Iranian Social Issues Quarterly*, No. 7, 1-21. (Persian).
- Kim, Y., & Chen, H. T. (2016). "Social media and online political participation: The mediating role of exposure to cross-cutting and like-minded perspectives", *Telematics and Informatics*, 33(2), 320-330.
- Klapper, Jh. (1998). *The Effects of Mass Communication*. New York: Free press, pp. 18-33.
- Kuper, A. (2004). *The social science encyclopedia*. Routledge.

- Maginot, K. B. (2021). "Effects of deportation fear on Latinxs civic and political participation", *Ethnic and Racial Studies*, 44(2), 314-333.
- Ng, K. S. (2017). "Rethinking the political participation of Hong Kong Christians", *Social Transformations in Chinese Societies*, 13(1), 37-55.
- Peterson, C. (2021). "The Turnout Gap: Race", *Ethnicity, and Political Inequality in a Diversifying America*, by Bernard L. Fraga. (2021): 72-75.
- Rahbarkazi, M. R.; Fadai Dehchashmeh, M. (2016). "Islamic Council elections of 1994: the role of media in electoral behavior (case study: Isfahan University students)", *Communication Research*, 24(89), 65-91. (Persian).
- Sefa-Nyarko, C. (2021). "Ethnicity in Electoral Politics in Ghana: Colonial Legacies and the Constitution as Determinants", *Critical Sociology*, 47(2), 299-315.
- Sejasi Ghedari, H.; Portahari, M.; Sadeghi, V.; Hosseini, S. M.H. (2015). "Analysis of the relationship between tribalism of local communities and political development in electoral conditions", *Journal of Geography and Regional Development*, No. 30, Year 14, 20-48. (Persian).
- Shahram Nia, A. M.; Ebrahimipour, H.; Mahmoud Oghli, R., Malkan; M. (2016). "Measuring the impact of social networks on political participation: a case study of Mazandaran University students", *Applied Sociology*, 28(1), 19-32. (Persian).
- Taliban, M. R.; Mirzaei, M. (2010). "Empirical study of the relationship between levels of religiosity and electoral behavior of students", *Historical sociology*. 2 (4): 67-33. (Persian).
- Vaezi, M. (2010). *Survey and measurement of indicators of public culture of the country*, Pars Expert Research Company, Tehran: Publishing Institute. (Persian).
- Yang, H. C., & DeHart, J. L. (2016). "Social media use and online political participation among college students during the US election 2012", *Social Media Society*, 2(1), 2056305115623802.
- Yousefi, A. (2001). "Inter-ethnic relations and its impact on the national identity of the ethnic groups in Iran: a secondary analysis on the data of a national survey", *National Studies Quarterly*, No. 8, 11-42. (Persian).